

FORSKARE RINGAR IN PANDEMINS URSPRUNG

■ Två studier har oberoende av varandra kommit fram till slutsatsen att covid-19-pandemin med största sannolikhet hade sitt epicentrum på en djurmarknad i Wuhan, Kina, och att smittan troligtvis fördes över till människan från något djur i marknadens västra del – samma del där däggdjur fanns till salu. Forskarna tror att smittan sedan spreds vidare av personer som arbetade på marknaden. Man har till och med kunnat ringa in ett specifikt datum för överföringen från djur till människa: 18 november 2019, skriver CNN.

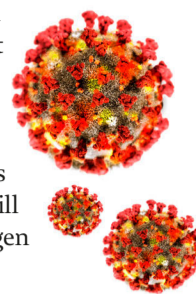

BILD SHUTTERSTOCK

15

Med så många procent vill EU:s medlemsländer nu minska sin gasanvändning från augusti i år till i mars nästa, enligt EUobserver.

FRAMTIDA PENSIONÄRER BLIR TILL FÖRLORARE I KLIMATOMSTÄLLNINGEN

AP-fonder fortsätter investera fossilt: "Som om marknaden

En ny studie visar att det är pensionssparare och vanliga individer som får ta största ekonomiska smällen när världen ställer om från fossilt. Trots att svenska AP-fonderna lovar att investera hållbart har de ännu miljarder i olje- och gastillgångar som riskerar att bli värdelösa i framtiden.

Trots att vi befinner oss i brinnande klimatkris fortsätter världen att investera stora summor i fossilt – på tvärs mot vad som krävs för att vi ska nå Parisavtalet. Nu bekräftar en internationell studie återigen hur inlemmade vi alla är i fossilekonomin. I ett hypotetiskt scenario där världen vidtar bestämda åtgärder för att begränsa den globala uppvärmningen till två grader blir gas- och oljetillgång-

ar värdelösa. I den rikare delen av världen, inklusive Sverige, är det då pensionssparare och vanliga individer som får ta största smällen, konstaterar forskare från bland annat University of Massachusetts Amherst som publicerat sina resultat i tidningen Nature.

Av ett värde på drygt 14 tusen miljarder kronor i olje- och gastillgångar världen över äger individer 54 procent, 7,5 tusen miljarder dollar. Ofta genom pensionsfonder. Tre fjärdedelar av dessa individer finns i OECD-länder.

– De dåliga nyheterna är att dessa grupper i dag tjänar på investeringarna och därmed är mer benägna att hålla uppe produktions- och vinstflödena. Den goda nyheten är att det kan finnas en bredare koalition av ägare av fossila tillgångar som

jobbar för en stabil nedgång i sektorn. Det är naturligtvis svårt att göra men oavsett – allt är inte i händerna på en liten grupp ägare, säger Gregor Semieniuk, biträdande forskningsprofessor vid University of Massachusetts Amherst och en av delförfattarna.

Siffror som Dagens ETC fått ta del av visar att i Sverige innebär scenariot en förlust på omkring 8,4 miljarder kronor

”Jag tycker att det är viktigt att vi inte låter dessa verksamheter vara helt i händer på folk som kanske struntar i klimatet.”

för fondinnehavare och individer. För staten skulle förlusten vara 4,9 miljarder kronor. Trots löften om att investera hållbart har de svenska AP-fonderna i dag ett värde på 15,7 miljarder kronor i 66 av de 200 största fossila bolagen.

Vill påverka inifrån

John Hassler, professor i makroekonomi och ordförande i sjunde AP-fondens klimatvetenskapliga råd, tycker att det finns en poäng i att vara delägare i gas- och oljebolagen. Som aktiva ägare kan de se till att företagen inte gör sådant som bryter mot intentionerna att bli klimatneutrala till 2050.

John Hassler

– Jag tycker att det är viktigt att vi inte låter dessa verksamheter vara helt i händer på folk som kanske struntar i klimatet. Under hela tiden fram till 2050 kommer det finnas kvar fossila verksamheter som det kommer behöva göras underhållsinvesteringar i. Då kan vi göra mer nytta genom att äga, än om vi säljer av allt.

Men det handlar om pensionssparares pengar. Enligt en granskning från SVT förra året investerar sjunde AP-fonden 11 miljarder kronor i 51 av världens största fossila bolag. Och värdet på det innehavet har minskat med 3,3 miljarder.

– Det är ett par promille av AP-fondernas börsvärde. Sett från det perspektivet är det inget oroväckande. Det finns ingenting som pekar på att marknaden helt missuppfattat hur den

"Våra fångar gör bättre möbler än Ikea."

Det säger fängelsechefen Ivan Sjarkov i ryska tidningen Oblgazeta angående att den svenska möbeljätten lämnat landet och apropå vem som skulle kunna ta över produktionen av billiga möbler – det vill säga fängelsefångar.

TRUMP ANTYDER COMEBACK

■ Kommer USA att förvandlas till Sovjetunionen om Donald Trump inte ställer upp i kommande presidentval? Det tror i alla fall Trump själv, vilket framkom vid ett tal i tisdags hos den konservativa tankesmedjan America First Policy.

– Jag kandiderade i presidentvalet och vann, sedan ställde jag upp och vann en andra gång och gjorde det mycket bättre. Vi kanske bara måste göra det igen, sade han enligt The Guardian.

Donald Trump.

BILD ANDREW HARNIK/AP/TT

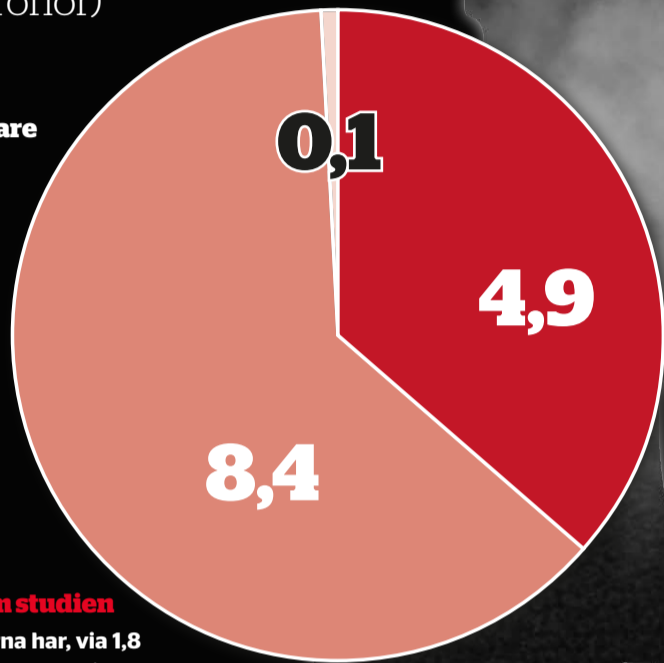
TIPSA OSS!

Mejl: tipsa@etc.se

Telefon: 08-410 357 00

Förlorade tillgångar när fossila bolag blir värdelösa (i miljarder kronor)

- Staten
- Fondinnehavare och individer
- Kreditgivare

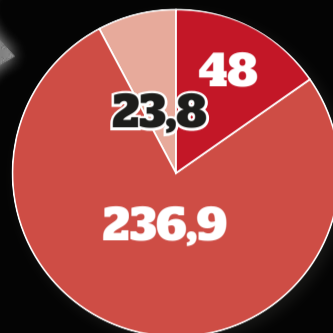

Om studien

● Forskarna har, via 1,8 miljoner bolag, sparat aktieinnehavet i tiotusentals olje- och gasprojekt. De har sedan utgått från ett scenario där världen snabbt ställer om från fossilt för att begränsa den globala uppvärmningen till två grader och räknat ut de finansiella förlusterna. Förlusterna har sedan delats upp i ägarkategorierna staten, fondinnehavare och individer, kreditgivare och övriga. I nästan samtliga länder är det privata investerare som tar största smällen, eftersom de äger störst tillgångar. Det gäller dock inte exempelvis Kina, där staten är den största innehavaren.

SVERIGE

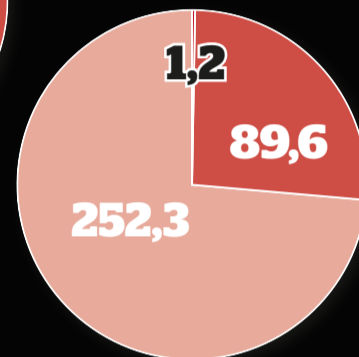
KANADA

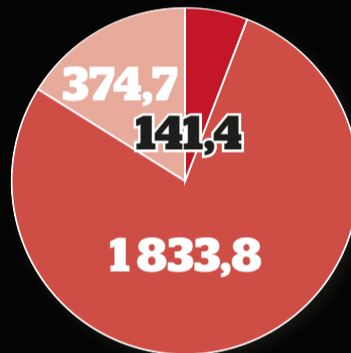
Trots löften om att investera hållbart har de svenska AP-fonderna i dag ett värde på 15,7 miljarder kronor i 66 av de 200 största fossila bolagen.

BILDER SHUTTERSTOCK

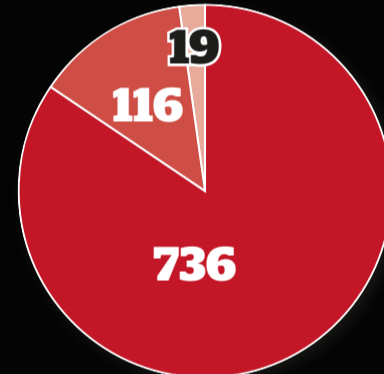
FRANKRIKE

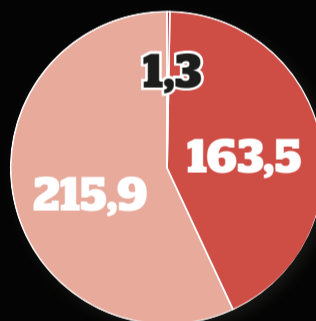
USA

KINA

STORBRIANNIEN

fattat att inga policies som lagts fram är tillräckligt radikala"

ska värdera de här sakerna. Det är inte helt otänkbart att det finns överdrivna förhoppningar även i grön industri.

Målet måste väl vara att det inte ska vara lönsamt att investera i fossila bolag, eftersom det inte är hållbart?

– Att investera i nya oljefält i Arktis är helt fel, förhoppningsvis kommer det visa sig vara en dålig investering. Men de verksamma företagen måste finnas kvar med krympande verksamhet fram till dess vi är klimatneutrala 2050. Det är rimligt att med en liten andel av pensionspengarna vara med och använda det för att få inflytande. Det menar jag att det finns gott forskningsstöd för.

Svårt att påverka

Naturskyddsföreningen har pekat på att det är svårt att få

insyn i dialogen mellan AP-fonderna och bolagen, men att inga av de 66 bolag som AP-fonderna investerar har klimatmål i linje med Parisavtalet. Naturskyddsföreningen framhåller att det är svårt att påverka när bolagens affärsverksamhet "vilar på utvinning av fossila bränslen", och AP-fonderna bör överge strategin "aktivt ägande".

Även Joakim Sandberg, professor i praktisk filosofi vid Göteborgs universitet, säger att det är naivt att investera i oljebolag och tro att det går att förändra dem.

– Argumentet är ganska svårt att tro på när det gäller investeringar i fossilindustrin, vars grundsyfte är ohållbart, säger han.

Joakim Sandberg framhåller att AP-fondernas investeringar innebär att kostnaden för om-

ställningen läggs på framtida pensionärer, eftersom de får ta största smällen när värdet minskar. Men samtidigt ger marknaden fortfarande incitament att det är lönsamt att investera i fossilt.

– Politikerna har sagt att vi ska bli fossilfria, varför har då inte marknaden givit ett lågt pris på de här branscherna? Den borde inte tro på dem, men ändå gör den det och sätter ett okej pris. Det är som om

"Politikerna har sagt att vi ska bli fossilfria, varför har då inte marknaden givit ett lågt pris på de här branscherna?"

marknaden har fattat att inga av de policies som lagts fram är tillräckligt radikala. Och innan klimatpolitiken verkligen är radikal kommer inte marknaden att förändra sig.

"En rättvisetanke"

AP-fonderna har fått uppdraget att inte ta för stora risker. Och de följer marknads uppfattning om risker, vilket gör att de hamnar i ett mellanläge, framhåller Joakim Sandberg.

– Marknadens uppfattning om risk är inte i linje med regeringens åtaganden. Vi vill förändra samhället och marknaden, och stänga ned några av de här verksamheterna, så att vi klarar av Parisavtalets mål. Men

Joakim Sandberg

marknaden har inte prisat in att vi kommer att lyckas med det.

– AP-fonderna hamnar emellan regeringen och marknaden. Å ena sidan ska de hjälpa till med omställningen, å andra sidan kan nischade investeringar i grön industri innebära att de tar en oberättigad risk över pensionärernas pengar. Sätter man allt på ett kort kan man råka ganska illa ut.

Om AP-fonderna ska lyckas att helt ställa om behöver de få en större backning från staten, anser Joakim Sandberg.

– Hela samhället tillsammans ska bära kostnaderna för omställningen. Det finns en rättvisetanke i det. Men drivkraften för att vi ska vara i linje med omställningen måste komma från politiken, säger Joakim Sandberg.

OLLE BERGVALL